

יביע אומר - הר גילה

ז' פסח-אחרי מות | גליון 296

כא-כב' ניסן תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
20:40	19:49	18:57

העלון מוקדש לפרופאט והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לפרופאט- דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לע"ז- חשה בן שמחה. משה בן מרים. שמחה בת רואשנה ייוונ הגון-חומר בן מול. ורד פרוחיה בת בתיה. שיר בת אסתר. רות בת רבקה | להצלחת- מתפללי בית כנסת "יביע אומר" הר גילה.

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות ומנהגי ספירת העומר: א. נאמר בתורה "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה". וקיבלו רבותינו ז"ל, שפירוש "ממחרת השבת" היינו מחרת יום טוב הראשון של פסח שהוא יום שבתון. וכתב בשבולי הלקט בשם מדרש אגדה, תלה הכתוב יום חג השבועות בספירת העומר, לפי שכאשר נתבשרו ישראל בצאתם ממצרים שהם עתידים לקבל התורה לסוף 50 יום, שנאמר "בהוציאך את העם ממצרים "תעבדון" את האלהים על ההר הזה", הרי ה' של תעבדון יתירה, לומר לך, לקץ של נ' יום תעבדון את האלהים ע"י קבלת התורה. **וישראל מרוב חיבתם לתורה היו מונים בכל יום ויום, ואומרים הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים, שלשה, ארבעה, וכו', כי היה הדבר בעיניהם כזמן ארוך, מרוב חיבתם הגדולה לקבלת התורה,** ולכן נקבעה הספירה לדורות.

ב. הואיל ונאמר "שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה" דהיינו משעת קצירת העומר, בזמן הזה שאין לנו קצירת העומר, אין מצות ספירת העומר אלא מדרבנן, **ולפיכך יש להשמיט מנוסח "לשם יחוד" שלפני ספירת העומר את הנוסח: "הרינו באים לקיים מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם וכו'".** מאחר שספירת העומר בזמן הזה מדרבנן.

ג. נשים פטורות ממצות ספירת העומר, ואם רצו לספור בלי ברכה רשאות. אבל אינן רשאות לברך, שהיא ברכה לבטלה. ועל פי הסוד טוב שהנשים לא תספורנה כלל העומר אף בלי ברכה.

ד. מצוה לחנך את הקטנים לספור את העומר בכל יום, ויש לחנכם לספור עם ברכה כדת. וקטן ששכח לספור איזה לילה בימי הספירה רשאי להמשיך לספור בברכה משום חינוך, כדי להרגילו לברך בכל שנה לכשיגדיל.

וקטן שהגדיל באמצע ימי הספירה ונעשה בר מצוה, אינו רשאי להמשיך לספור ספירת העומר בברכה. ואף שעד אותו יום ספר מדי לילה בברכה.

ה. מצות ספירת העומר צריכה להיות מעומד. וזקן או חולה שקשה להם לעמוד רשאים לספור העומר לכתחלה כשהם יושבים, שכל שעת הדחק כדיעבד דמי.

ו. הואיל ונחלקו הפוסקים אם מצות צריכות כוונה, ולדברי האומרים שאין המצות צריכות כוונה, כל ששמע מהשליח צבור, את הברכה והספירה של העומר, אף על פי שלא נתכוון לצאת ידי חובה, נראה שיצא ידי חובה בשמיעתו, ולא יוכל לברך אחר כך כשיספור בעצמו. **הילכך טוב הדבר שיאמר בפירוש בתחלת ימי הספירה, "אני מכוין שבכל לילה מן הלילות של ספירת העומר בשנה זו, שלא לצאת ידי חובת הברכה והספירה של העומר בשמיעתי אותם מפי השליח צבור, אלא רק כשאברך ואספור העומר בעצמי".**

ז. זמן ספירת העומר בלילה, ואם שכח לספור בתחילת הלילה סופר והולך כל הלילה. ולכתחלה **נכון לספור אחר צאת הכוכבים,** וטוב שיקבעו סדר לימוד בין מנחה למערב, כדי שיגיע זמן קריאת שמע וזמן ספירת העומר. ומכל מקום ציבור שסיימו תפלת ערבית מיד אחר השקיעה, ואינם ממתנים עד צאת הכוכבים, וקיים חשש שחלק מן הציבור ישכח לספור העומר, ויפסידו לגמרי מצות הספירה, יכולים לספור העומר בברכה בבין השמשות, אבל כל עוד שלא שקעה החמה אין לספור העומר בברכה בשום פנים. ואפילו בערב שבת לאחר קבלת שבת אין לספור קודם השקיעה.

המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את הרב ישראל סופר שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

צפית נשים פתוחה

יום שבת	יום חמישי
07:45 שחרית ודרשה הרב	18:57 מנחה דרשה וערבית
16:00 תהילים לילדים	יום שישי
16:30 שעור תורה עם הרב	07:45 שחרית ודרשת הרב
בבית הכנסת 'יביע אומר'	17:15 שעור תורה עם הרב
18:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית	18:40 שיר השירים
בבית הכנסת יחד עם הרב	18:58 מנחה
19:20 שעור תורה עם הרב	קבלת שבת ודרשת הרב
19:40 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו	ערבית
בשבת הבאה יתארח הרב נריה ברי שליט"א	21:30 שעור תורה עם הרב

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילות ערבית, לאחר ערבית - מתקיים השעור היומי
יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
בשעה 20:15 טהרת המשפחה לנשואים בלבד.
יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב
יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר
בשעה 20:15 גמרא מסכת תענית.
יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע
אור תורה לנשים בימי פסח 20:45

'כיצד זוכים לגילוי אליהו הנביא?'

ידוע ומפורסם הדבר כי במשך כל הדורות של עם ישראל היו אנשים מיוחדים שזכו לגילוי אליהו הנביא.

המלב"ם הקדוש מסביר כי כיוון שאלוהי הנביא עלה בסערה השמימית, ולא נפטר על כן עד ימינו אנו, נשלח אליהו הנביא משמיים להעביר עזרה ומסרים מיוחדים לאנשים בודדים, לפי מעלת מעשיהם. כפי שראינו בתלמוד ובמדרשים שהיה אליהו הנביא מתגלה לכמה תנאים ושולח להם מסרים מהשמיים.

אך השאלה המרכזית היא: כיצד זוכים לגילוי אליהו הנביא? מה יעשה האדם ואז כאילו יש כזה?

הרי לפנינו התשובה סיפר מורינו הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א - מעשה מופלא שארע עם הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל אותו שמע במו אוזניו מפיו של גיסו מרן הרב חיים קנייבסקי זצ"ל.

רבי אריה לוי זצ"ל היה ידוע נכון כי בעל צדקה וחסד גדול מאוד. מלבד שקדוה בתורה והעמדת התלמידים הרבה אשר עסק בה, נהג תמיד לעודד נשברי לב, ולעזור ליתומים ואלמנות ואף דאג לאסירי בית הכלא. אחד התפקידים שנטל על עצמו היה לאסוף כספים ולחלקם ליתומים ואלמנות בכדי שלא ירעבו ללחם ויוכלו לחיות בכבוד.

מעשה הצדקה הגיע לשיאו בימי חודש ניסן בעת אשר אסף סכומי כסף לצורך קמחא דפסחא לנזקקים.

משפחות קשות יום אשר קיבלו מהרב את מעטפת הכסף לקניות לחג הודו לו על כך בכל ליבם.

והנה שנה אחת בזמן מלחמת העולם השנייה, המצב בארץ היה קשה, ואף העשירים והגבירים הרגילים לתת את תרומתם, היו במצוקה כלכלית ולא יכלו לעזור לו כהרגלם בנתינת צדקה לפסח. רבי אריה לוי לא התייאש ועבר מבית

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין

'קריעת ים סוף פרטית'

הנה זכינו והגיענו ליום הגדול, חג שביעי של פסח, יום החותם את החג הגדול והמרומם של הפסח, ואת חג האמונה, וביום הזה נבקעו כל תהומות רבה וכל הימים של העולם כמובא במדרש והיה קידוש ה' בכל העולם. ובגמ' פסחים (ק"ח ע"א) מובא דבר מעניין: "קשין מזונותי של אדם כקריעת ים סוף", ולמדו זאת מהפסוק (תהילים קלו, כה) "**נותן לחם לכל בשר**" אשר בסמוך לו נאמר: "**לגזור ים סוף לגורים**" (שם יג).

בהגדת "**אדיר במלוכה**" מובא בשם ה"תפארת מנחם" שתמה על כך האדמו"ר **רבי מנחם נחום מבויאן-טשורוביץ** זצ"ל: הן לא מזונותי של אדם ולא קריעת ים סוף קשים, שהרי עוד בטרם הולדו כבר נגזר על האדם אם יהא עשיר או לא, כמובא בגמרא במסכת נדה (טז ע"ב). ומלבד זאת, בראש השנה נקצבים מזונותי של אדם (ביצה טז ע"א), ואף בקריעת ים סוף לא היה לכאורה שום קושי, **שהרי אין שום דבר קשה לבורא עולם**, ואם כן, מה פירוש "קשין מזונותי של אדם כקריעת ים סוף" למי זה קשה?

אלא, הביאור הוא שמצד הבורא יתברך באמת לא היה שום קושי בקריעת ים סוף, ואף מזונותי של אדם אין בהם שום קושי לפניו. אבל הקושי שעליו מדברת הגמרא הוא מצד **המקבלים**, כלומר בני האדם. כי כאשר עמדו בני ישראל על שפת ים סוף ופחדו מהמצרים הרודפים אחריהם, וצעקו אל משה: "**המַבְלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בְּמִדְבַּר מֵה זֹאת עֲשֵׂיתָ לָנוּ הַלּוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם**" (שמות יד, יא), עוררו על עצמם את מידת הדין ואת המקטרגים שטענו כי אינם ראויים חלילה לנס, שכן הללו (המצרים) עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה, ובכך בני ישראל **בעצמם** הפכו את קריעת ים סוף לדבר קשה, כביכול, שיהיו ראויים להיעשות להם נס.

כמו כן הפרנסה של האדם, אם אדם חושב מחשבה מוטעית כי עשרו בא לו על ידי כחו ועוצם ידו, או חושב כי הפסיד את נכסיו בגלל מקרה זה או אחר, ולא בטוח באמת ובתמים כי הכל - בין הטוב ובין מה שנראה רע - בא לו מה', הוא חלילה מעורר על עצמו קטרוג ומקלקל את צנורות השפע שלו. ולכן מזונותי קשים כביכול, כקריעת ים סוף, שהוא גורם לעצמו את הקושי.

אבל היודע והמשיב אל לבו, כי הבורא יתברך הוא ה'**נותן לחם לכל בשר**', איז ראוי הוא ל'**לפי לעולם חסדו**', היינו להמשיך על עצמו את חסד ה' ואת השפע לעולם, כי על ידי אמונתו הוא עושה עצמו 'כלי' הראוי לכל הטוב.

וכך הוא גם זיווגו של האדם, כמו שאמרו חז"ל (סוטה ב ע"א): "**קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף**", וההסבר הוא כנ"ל, שאם יזכה לאמין באמת ובתמים ביד ה' המכוננת, יראה את תשועת ה', אבל חלילה כשהאמונה נפגמת, זה נעשה קשה מאוד.

בספר "**לגעת בכוכבים**" מספרת הרבנית רוחמה שיין, על אחד המקרים הללו:

לביט על מנת לאסוף פרוטה לפרוטה לצורך אותם המשפחות, אך משמיים לא עלה בידו לארגן את הסכום הנדרש לו והוא הספיק בקושי למשפחות ספורות.

רבי אריה לוי לא ידע את נפשו כיצד לסייע לאותם המשפחות, הלך לכותל המערבי זה פרץ בבכי לבורא עולם. במשך דקות ארוכות התחנן לפני השם יתברך שהמציא לו תשועה. כאשר סיים את תפילתו ויצא מהכותל המערבי ניגש אליו לפתע ערבי אלמוני אשר לא הכיר מעודו מסר לידו חבילה גדולה העטופה בנייר עיתון, ברח בין האנשים ונעלם כלא היה.

רבי אריה היה המום וניסה לתפוס את הערבי ללא הצלחה. הוא פתח את החבילה ונדהם לגלות בה את סכום כסף המדוייק שהיה מחלק כמידי שנה לנזקקים בפסח. הוא חזר בשנית לכותל והודה להשם בהתרגשות על הישועה לה הוא זכה.

חתם מרן הרב קנייבסקי זצ"ל כי מקובל במשפחתו שאותו ערבי היה אליהו הנביא בעצמו שהתגלה לרבי אריה, ומדוע זכה הוא לזה?

מפני שהאדם המוסר נפש למען המצוות ולמען הנזקקים, ועושה הכל מעבר ליכולת שלו, הקדוש ברוך הוא, רואה את מסירותו ועושה עמו ניסים גלויים אף מעבר לרגיל.

מורי ורבותיי לקיים את המצוות במסירות נפש, להגיע לשיעור תורה אפילו שעייפים בסוף היום, זה לטרוח מעבר לרגיל, ובפרט עתה בימי הקיץ לא לותר בלי יום של שיעור תורה ובכל השבתות הקדושות לנצל את הזמן ללימוד התורה הקדושה.

לא לשכוח ששכר המצווה בצידיה היא מעוררת שמחה עצומה, שמחה אמיתית פנימית, שמחה שכל כך נצרכת בימינו לכל אחד ואחד. השם יתברך המתבונן במעשיו של האדם, המקריב מעצמו, מעבר ליכולת יזכה אותו לניסים ונפלאות ושמירה מיוחדת. כדאי להשתדל. שבת שלום.

תלמידה מבוגרת נקשה על דלת ביתה בפורים, אולם פניה היו מדוכאות, בניגוד משווע לאוירת השמחה ששררה בחוצות.

"מה הענין, שיינדי?" - התענינה הרבנית בחביבות.

שיינדי הפליטה אנחה ארוכה ורבת משמעות: "נשבר לי... זה הכל..."

חיפושים ארוכים ומייגעים אחר בן זוג מתאים עמדו מאחוריה, ונראה שהגיעה לנקודת שבר אמיתית.

הרבנית נסתה כמיטב יכלתה לעודד אותה ולברך אותה שבמהרה תזכה להקים בית משלה. שיינדי התעוררה והתחזקה באמונה וקמה ממקומה, ופנתה ללכת אל המשפחה שאליה היתה מוזמנת לסעודה.

אבל היא היתה כה שקועה במחשבות אודות מצבה, עד כי מבלי משים לב הניחה יד על פעמון של **משפחה אחרת** בבנין, וצלצלה ארוכות. כשהבחינה בטעות, כבר היה מאוחר מדי - הדלת נפתחה ובפתח נצבה אשה נעימת סבר.

שיינדי מלמלה כמה מלות התנצלות, ופסעה אחורנית, אולם בעלת הבית בקשה ממנה להכנס ולשבת מעט.

נבוכה מעט, התיישבה שיינדי על קצה הספה, והשיבה לשאלותיה של בעלת הבית אודות עצמה. עד מהרה פגה תחושת הזרות שלה, והיא שחה בטבעיות על גילה המתבגר ואודות השידוך, שאותו היא מחפשת.

"**מעניין**", התרגשה האשה, "בדיוק לפני ימים אחדים היה כאן ידיד שלנו. הוא הגיע לארץ למטרת שידוך, ולפי כל מה ששמעתי ממך, הוא בדיוק מתאים לך. חבל, רק אתמול חזר לאנגליה..." טון דיבורה היה מאוכזב למדי.

אולם כבר למחרת, צלצלה האשה לביתה של הרבנית רוחמה שיין, ובקשה לברר פרטים נוספים. שוב ושוב חזרה על כך שהבחור כבר באנגליה.

"מדוע אינך מתקשרת אליו?", תממה הרבנית. "אולי יסכים לשוב לכאן?"

עוד כמה שיחות טלפוניות בין יבשתיות נערכו, עד ששב הבחור לארץ ישראל, ועוד לפני פסח נערכו הארוסין בינו ובין שיינדי-הכלה הנרגשת.

הנה כי כן, אין שום דבר קשה לבורא עולם, ולפעמים דפיקה על הדלת הבלתי נכונה - היא הפעולה היחידה שעושה האדם מצידו כדי למצוא את בן זוגו...

יתן ה', שנזכה להמשיך את האמונה השלימה והחזקה הזו, שתלווה אותנו לכל השנה, ובזכות זה נזכה לפרנסה טובה, ולזיווגים הגונים, ולכל הישועות, **אמן ואמן! חג שמח ושבת שלום ומבורך.**

'שביעי של פסח'

ליל שביעי של פסח אותו אנו חוגגים הוא התאריך בו אירעה קריעת ים סוף בצאת ישראל ממצרים.

זהו התאריך של סיום הגאולה כאשר ישראל השתחררו מעול המצרים.

כאשר הם רואים את המצרים מתים על שפת הים וכל אחד מישראל מכיר את המצרי ששעבד אותו ורואה את עונו.

בתאריך זה טמונים הניסים וביכולת לקרוע לכל אחד ואחד מאתנו את ים סוף הפרטי שלו.

אם הכוונה לפרנסה שעליה אמרו חז"ל כי קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף.

יוכל האדם להתפלל על מזונותיו ולהידבק בקב"ה דבקות עליונה.

להאמין שהכל בהשגחה וברכה שמגיעים למיצר שאין דרך לסטות ממנו, אז מגיעה הישועה. כפי שקרה לישראל מול הים.

וכן לגבי זיווגו של אדם. שגם עליו אמרו חז"ל כי הוא קשה כקריעת ים סוף.

יש לאדם להאמין כי כאשר יגיע אל הים ויצעק ויתפלל אל ה', אז יענהו ה'.

תפילה מעומק הלב קורעת את הים.

הים נקרא ים סוף. מלשון סוף וקץ.

מצרים הוא לשון רבים של מיצר. שיש מיצר מכל צד.

איך מגיעים לישועה?

ומדוע הקב"ה מעוניין שנגיע למצב הזה כדי להושיע?

יוֹנְתִי בַּחֲגֵי הַסֵּלַע בְּסֵטֶר הַמְדַרְגָּה הָרְאִינִי אֶת מְרֵאֵי הַשְּׁמִיעֵינִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמְרֵאֵיךָ נֶאֱנָה: (שיר השירים ב' ד').

ובמדרש רבה נאמר: "אמר ר' יהושע בן לוי: למה הדבר דומה? למלך שהיה בא בדרך, והייתה בת מלכים צועקת לו: בבקשה ממך הצילני מיד הליסטים. שמע המלך והצילה. לאחר ימים ביקש לישא אותה לאישה. היה מתאוה שתדבר עמו ולא הייתה רוצה. מה עשה המלך? גירה בה הליסטים כדי שתצעק וישמע המלך. כיון שבאו עליה הליסטים התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך: לכך הייתי מתאוה לשמוע קולך. כך ישראל, כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם, התחילו צועקים ותולין עיניהם להקב"ה... מיד: "וירא אלהים את בני ישראל" (שמות ב' כה). התחיל הקב"ה מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה; והיה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצים. מה עשה? גירה לפרעה לרדוף אחריהם... מיד: "ויצעקו בני ישראל אל ה'". באותה שעה אמר הקב"ה: לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, שנאמר: "יונתי בחגוי הסלע... השמיעני את קולך". "השמיעני קול" אינו אומר, אלא: "השמיעני את קולך" – אותו הקול שכבר שמעתי במצרים... כיון שהתפללו, אמר הקב"ה למשה: מה אתה עומד ומתפלל? כבר קדמה תפילתן של בני תפילתך, שנאמר: "מה תצעק אלי".

בניגוד להבנה שלנו כי יש צרה וצריך תפילה להינצל. אומר רבי יהושע בן לוי שכל הצרה מטרתה שנתפלל.

ואם כך, עלינו לעסוק בחג זה בדבקות הבורא עולם דרך התפילה והלימוד.

וכתבו הספרים הקדושים כי יש לכוון בשעת אמירת קריעת ים סוף כאילו האדם עובר בים. ולדמיין את הניסים הגדולים שקורים עמו.

את הפיכת המים לחומות. את היווצרות השבילים את העצים שגדלים בים. וכן הלאה.

וכך האדם מודה ומשבח לקב"ה והקב"ה פותח לו את השפע.

ויהי רצון שנזכה כולנו לשפע עד בלי די.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

משולחן בית הדין'

שאלה: האם בשבת שאחר שביעי של פסח ניתן להשתמש בקטניות (לבני אשכנז) וחמץ.

תשובה: יש להתייחס לשני היבטים.

האחד מצד היותם מוקצה בבין השמשות של כניסת השבת.

והשני מצד מכירתם לגוי.

אומנם מצד מוקצה, היות והיו מוקצים מחמת היום שעבר, אין זה מוקצה עליו נאמר כי המוקצה בבין השמשות הוקצה לכל היום כולו.

לגבי המכירה לגוי.

יש מחלוקת הפוסקים האם צריך להפקיע את המכירה או שהיא מכירה לזמן הפוקעת מאליה.

ולכן, יש על מי לסמוך בוודאי למעוניינים להשתמש בקטניות.

אך יש להימנע משימוש בחמץ עד מוצאי שבת. בו קונים את החמץ חזרה מיד הגוי.

שבת שלום וחג שמח.

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. איזו ממכות מצרים יכולה להיקרא: א. אדומה ב. ירוקה ג. שחורה?
2. שתיים ממכות מצרים נכתבות באותן אותיות בסדר אחר. מה הן?
3. מה פירוש המילה: "אפיקומן"?
4. כנגד מה תיקנו לשתות 4 כוסות?
5. מדוע נקראת המצה בשם: "לחם עוני"?

תשובות

1. א. דם ב. צפרדע ג. חושך
2. דבר, ברד
3. המילה בארמית שפירושה: אפיקו = הוציאו מנא = כלים. או אפיקו קמן = הוציאו לפנינו.
4. כנגד: א. 4 לשונות גאולה ב. 4 כוסות של פרעה (בראשית מ) ג. שעבוד 4 מלכויות ד. 4 כוסות פורענות שהקב"ה ישקה את הגויים (ירמיהו כ"ה).
5. מאכל עניים כי מתעכלת לאט ב. לחם שהכל עונים עליו (פסחים קט"ו)

חידה

1. מדוע הכהן הגדול אינו לובש בגדי זהב בכניסתו לקודש הקודשים?
2. כמה פעמים החליף הכהן הגדול את בגדיו? (רש"י)
3. מה פירוש המילה "עזאזל"?
4. איזה פרק מפרשת "אחרי-מות" קוראים במנחה של יום הכיפורים?
5. השעיר לעזאזל נשלח ביד "איש עיתי המדברה". ציין שלושה פירושים לכינוי זה.

כי התורה כוללת את כל הטובות שבצולם

חייב אדם לקבוע זמן ללימוד תורה כל יום שיעור תורה ביביע אומר

חברי הקהילה שואלים

השנה שיצא שביעי של פסח בערב שבת האם מותר לאדם שמכר את החמץ שנמצא בביתו, לאכול את החמץ בשבת מוצאי שביעי של פסח?

הנה יש לדעת כי החמץ בפסח הרי הוא בבל יראה ובל ימצא, כלומר שמי שמשאיר חמץ ברשותו עובר עליו באיסור חמור זה, ואף אחרי הפסח איסור החמץ בהנאה לכל אדם, אמנם כשמכר את החמץ במכירה גמורה כדת וכדין בבית דין שיוודעים את דרכי הקניין והתנאים, אינו עובר עליו כיוון שהחמץ הוא בבעלות הגוי ואינו נחשב שלו וברשותו כלל (ומכאן מודעה רבה לאוריתא שאין לאדם למכור החמץ לגוי לבד, כפי ששמעתי שואלים האם יכול למכור לפועל לגוי כשלו וכד', כיוון שלא כל אחד בקיא בדרכי הקניין, ולכן צריך למנות ב"ד מומחים שיעשו את המכירה), ולכן וודאי שאפילו דקה קודם צאת חג שביעי של פסח איסור להשתמש בדברי החמץ, ומחמת שזה איסור מהתורה יש להמתין עד אחר צאת החג לרבינו תם.

אמנם השנה שמוצאי שביעי של פסח הוא שבת, היה מקום לאסור את החמץ משני פנים, האחד: מדין מוקצה, שהרי אנו פוסקים שדבר שהיה מוקצה בבין השמשות של יום השבת, אע"פ שכבר אינו מוקצה נאסר לכל השבת כולה וכלשון התלמוד (שבת דף מ"ג

וכדומה, ולגבי המכירה תנאי מתנים עם הגוי שקונה החמץ שמותר בצאת החג, עוד קודם שקנינו ממנו את החמץ בחזרה, להשתמש בחמץ שברשותנו ובאם לא נקנה ממנו בחזרה נשלם לו מה שהשתמשנו, ולכן תמיד אין צריך לברר הזמן שקונים מהגוי בחזרה.

להלכה: עד צאת שביעי של פסח והנכון בזמן יציאת החג לרבינו תם, אין להשתמש או לייגע בחמץ כלל ועיקר, שעובר עליו בבל יראה ובל ימצא, ואף החמץ נאסר אחר כך בהנאה, אבל בצאת החג מותר להנות מן החמץ שנמכר לגוי כדת וכדין, וגם בשבת שאחרי שביעי של פסח מותר להשתמש בחמץ אחרי צאת החג לר"ת, כנון שיש לו בירה וכדומה שמכר כדת וכדין, ומ"מ יש להזהר שלא יתערבבו לו כלי החמץ אם כלי הפסח ויבוא ח"ו שנה הבאה לידי מכשול. ועוד יש ליתן לב גם אחרי פסח שלא לקנות חמץ מחנות שלא עשתה מכירת חמץ כדת וכדין או שיועד שח"ו מכרו חמץ בפסח, כיוון שחמץ לאחר הפסח אסרו אותו בהנאה, אבל חמץ שנמכר כדת וכדין מותר לקנותו ולאוכלו. בברכת חג שמח ושנה טובה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר, והם הם שהעמידו את התורה מאותו הדור והלאה. (יבמות סב:). **ונתנו העם משמחת.** ובהיות שפסקו למות בפרוס עצרת, (כלומר, חצי חודש, דהיינו חמשה עשר יום קודם חג השבועות, שהוא ל"ד לעומר), מותרים לישא מאותו יום ואילך.

וכן המנהג פה ע"ה"ק ירושלים ת"ו.

ג. גם הנוהגים להקל בכל ימות השנה לשמוע שירי קודש המלווים בכלי נגינה, דרך הרדיו והרשם קול, **נכון שיחמירו בימי הספירה שלא לשמוע בהם שירים המלווים עם כלי נגינה, או שמיעת כלי שיר מטייפ.** ומכל מקום שירה בפה כשהיא דרך הודאה להשי"ת, בלי כלי נגינה, מותרת אף בימים אלה, ומכל שכן שמותר להשמיע נעימה בתפלה, או בשעה שעוסק בתורה, וכל שכן בשבתות שבתוך ימי הספירה ואין להחמיר בזה כלל.

ובשמחת מצוה כגון מילה או פדיון הבן או סיום מסכתא, או בר מצוה, מותר לשמוע שירי קודש המלווים בכלי נגינה, שכל שהיא שמחת מצוה יש להקל בדבר. ולכן מותר להשתתף בתהלוכה ללוות הנכסת ספר תורה בימי הספירה, עם כלי נגינה. וכן לליל ל"ג בעומר ולמחרתו נוהגים להקל לשמוע שירים מכלי נגינה, וכל שכן מטייפ, לכבוד ההילולא של התנא רשב"י ע"ה.

ג. מותר לעשות אירוסין, הנקראים "תנאים" בימי הספירה, וימעטו בשמחה, שיהיו רק משוררים בפה, ולא בכלי שיר, ומותר לחלק מגדנות ומימי מתיקה. אבל ריקודים ומחולות של רשות אסורים בימי הספירה. וריקודים מעורבים (בגנים ובנות) אסורים לעולם, והוא עיון חמור ביותר בבחינת יהרג ואל יעבור!

ד. **פשט המנהג בכל ספרד שלא להסתפר בימי הספירה עד יום ל"ד לעומר בבוקר,** ואינם מסתפרים ביום ל"ג בעומר כמנהג האשכנזים, אלא בל"ד לעומר בבוקר. ולאחר מכן מותר להסתפר בכל עת שירצה.

והיראים לדבר ה' נזהרים גם לגבי גילוח הזקן, שלא לגלח בימי העומר. ואמנם יש אשנים שהדבר קשה להם מאד להמתין כל כך לגילוח הזקן, ולכן נהגו היתר לגלח בראש חודש אייר. וסמכו על הגאון הרדב"ז שהתיר בזה. ויש אומרים שאם מצטער הרבה כשאינו מגלח זקנו בעומר, והוא במקום צורך גדול, יש להקל לו לגלח הזקן בכל ערב שבת לכבוד שבת, **ומכל מקום טוב וראוי מאד להחזיק במנהג זה שלא לגלח גם הזקן, וכן המנהג.**

ט. **מותר לברך שהחיינו על פרי חדש בימי הספירה, בין בחול בין בשבת.** ואולם **לענין לבישת בגד חדש** בימי הספירה, **טוב לחוש ממדת חסידות שמיום ראש חודש אייר ואילך נוהגים להחמיר שלא ללבוש בגד חדש.** וכשיש צורך, יש להדר ללבוש הבגד החדש בשבת שבימי הספירה, ויברך עליו שהחיינו. **בברכת חג שמח ושבת שלום לכל עמי."**

יחזור ויספור בלא ברכה, ואם לא נזכר עד הלילה שאחרי ימנה משם והלאה בברכה. **והוא הדין למי שטעה במספר הימים, ולא טעה במספר השבועות, או להפך, שטעה במספר השבועות ולא טעה במספר הימים, שאם לא נזכר עד הלילה שאחרי, סופר מכאן ואילך בברכה.**

טו. **מי שמתפלל כמה היום לעומר,** ואינו יכול לברך, [כגון שנמצא במדבר או בעיר שאין שם ישוב יהודי], יספור מספק את ב' הספירות בזה אחר זה בלי ברכה, (כדי שלא יהיה חשש הפסק בין הברכה למצוה) ולמחרת בלילה לאחר שיתברר לו המספר האמיתי, יספור מכאן ואילך בברכה.

טז. **חולה ל"ד לעומר בלילה,** יספור ביום בלי ברכה, ואז יוכל להמשיך לספור בברכה. ואם לא ספר גם ביום, יספור מכאן ולהבא בלי ברכה.

יז. **מי ששאל אותו חבירו אחר השקיעה, כמה הלילה לספירת העומר?** ישיבנו: אתמול היה כך וכך לספירה, שאם יאמר לו היום כך וכך (אפילו בלעז) לא יוכל לברך אחר כך על ספירת העומר. ומכל מקום אם ענה רק המספר של הלילה ההוא, ולא אמר תיבת ה"יום" יוכל לחזור ולספור בברכה. אבל אם אמר היום כך וכך, אפילו ענה בלשון לע"ז, אינו יכול לברך על העומר באותו לילה. וכל זה קודם שיגיע למספר שבועות, אבל אם היה משבוע אחד ואילך, והשיב רק מספר הימים בלא שבועות, חוזר וסופר בברכה באותו ערב. ולכן אם אמר לחבירו אחר שקיעת החמה של יום ל"ב לעומר, אל תאמר וידוי כי הלילה ל"ג לעומר, יוכל לחזור ולספור בברכה, שהרי לא ספר שבועות.

יח. **מי ששכח לספור ספירת העומר בליל ששי, ולמחרת התפלל ערבית וקיבל שבת מבעוד יום, ונזכר לאחר שהתפלל ערבית,** לפני ששקעה השמש, יספור בלי ברכה, ויכול אחר צאת הכוכבים של שבת לספור בברכה את ספירת העומר של שבת. וכן שאר הלילות ימנה בברכה.

יט. **בימי הספירה חצי שעה קודם שקיעת החמה לא יאכל סעודה של פת או עוגה יותר משיעור כביצה,** ואפילו התפלל כבר מנחה, כל עוד לא קיים מצות ספירת העומר. ואם התחיל בסעודה בהיתר, דהיינו קודם לכן, והגיע זמן ספירת העומר, אינו צריך להפסיק מסעודתו, לספור העומר, אלא יספור העומר כשיסיים סעודתו. אבל אם התחיל באיסור, פוסק מסעודתו וסופר ספירת העומר. ומותר לכתחלה לטעום פירות וכיוצא בזה לפני ספירת העומר. וכן פת או עוגה מותר עד שיעור כביצה, [כחמשים גרם].

מנהגי ימי ספירת העומר.

א. **המנהג בכל תפוצות ישראל שלא לשאת אשה בימי הספירה מפסח ועד ל"ד לעומר,** מפני שבאותו פרק זמן מתו באסכרה עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, ונשאר העולם שמים, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, והם רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי

המשך - מורנו ורבינו הלכה למעשה

ח. מנהג יפה אף נעים בכמה קהלות מ ישראל שבימי הספירה בין מנחה לערבית קוראים מעט מפרקי אבות, ושומעים מפי תלמידי חכם מוסר השכל מענין הנאמר בפרקי אבות, וממשיכים בזה עד שיגיע זמן צאת הכוכבים, כדי שיספרו העומר בזמנו דהיינו אחר צאת הכוכבים. וראוי לעשות כן בכל קהל, וכל המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו.

ט. יש אומרים שנכון לספור מיד אחר קדיש שתקבל של ערבית, אבל בירושלים נוהגים לספור העומר אחר סיום עלינו לשבח.

י. נחלקו הראשונים אם מצות ספירת העומר היא מצוה אחת המתמשכת על פני ארבעים ותשע יום, וזה מה שנאמר בתורה: תמימות תהייה, וממילא אם שכח יום אחד - חיסר במצוה ואינו יכול לספור, שאין כאן תמימות. או שמצוה זו היא מצוה בפני עצמה בכל לילה. ולהלכה **אם שכח או הזיז ולא ספר ספירת העומר אפילו רק לילה אחד, אינו יכול יותר לברך על ספירת העומר מהלילה שלאחר מכן והלאה, אלא יספור בלא ברכה, וישמע את הברכה מהשליח ציבור.** דספק ברכות להקל. **וכן אם טעה ומנה מספר אחר, ולא נזכר עד הלילה השני, אינו יכול לספור עוד בברכה.** וכל זה כששכח לספור לילה ויום, **אבל אם נזכר ביום יספור המנין של אותו יום בלא ברכה, ושוב יוכל לספור בלילות שלאחר מכן בברכה.** והוא הדין אם שכח כמה לילות ובכל פעם נזכר ביום וספר, חוזר וממשיך לספור מכאן ואילך בברכה.

יא. **מנהג נכון בירושלים ועוד לספור העומר בבה"כ בשחרית בלי ברכה,** שמי ששכח לספור בלילה, יספור בשחרית, ויעיל לו שמכאן ולהבא יספור בברכה. **יב.** **אם טעה במנין הספירה (במנין הימים והשבועות) ולא נזכר עד הלילה שאחרי, דינו כמי שלא שאל כלל,** ואם נזכר באותו ערב, אם הפסיק בינתים, או ששהה כשיעור "שלום עליך רבי", חוזר וסופר "בברכה". ואם נזכר ביום, סופר ביום בלי ברכה. ומכאן ואילך יספור בברכה.

יג. **מי שנסתפק אם ספר את העומר בלילה הקודם,** (וביום הקודם לא נזכר מספירת העומר כלל), או שנסתפק אם ספר אתמול את המספר הנכון או לא, (ולא ספר ביום את המספר הנכון), בכל זאת יוכל לספור מכאן ולהבא בברכה, מטעם ספק ספיקא, וכן אם היה עומד בבין השמשות, ונזכר בבירור שלא ספר אמש ספירת העומר, וגם במשך היום לא נזכר מזה, יספור מיד את הספירה של אמש בלי ברכה, ואחר צאת הכוכבים יספור בברכה.

יד. מיום שביעי ואילך צריך לספור ולפרט גם את השבועות, ונחלקו הפוסקים אם די בספירת הימים, או בספירת שבועות מעכבת, ולכן נהגו לספור גם את הימים וגם את השבועות. **ואם ספר הימים ולא ספר השבועות, או שבועות ולא ימים,** אם נזכר באותו לילה